

C V E T J E

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

VSEBINA 10. ZVEZKA

Cerkveno leto (Dalje)	289.
Na počitnicah	294.
S Kitajskega. Misijonska sporočila p. Petra Baptista Turka (Dalje).	298.
Naša Kostanjevica. Zgodovina cerkve in samostana. II. Doba.	
1. Svetogorski frančiškani se preselijo iz goriškega mesta na Kostanjevico (s podobo)	304.
Spomini na moje popotovanje v Sv. Deželo.	
32. Damask in Baljbek (Konec)	309.
33. Iz Bejruta čez Smirno na Gerško	311.
Sv. Nikolaj in njega češčenje.	
IV. pogl. Cerkve in svetišča v čast sv. Nikolaja	317.
Priporočilo v molitev	319.
Zahvala za vlišano molitev	319.
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1906. Mesec oktober	320.
Darovi za kitajski misijon	320.

V GORICI
Hilarijanska tiskarna.
1906.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: «Cvetje», frančiškanski samostan v Gorici.

Knjžne novosti.

Kaj je torej z alkoholom? (Dalje).

«S stališa vere se bori »Cvetje« s toliko silo zoper tisto abstinenco, katero čuvaji vere, papeži, tako hvalijo, povzdigujejo in odlikujejo. Dokaz, kakó odkritosrčna je v tem slučaju njegova vnema za Cerkev!»

Kaj ne, gospod M. V., to pomeni, da v tem slučaju moja vnema za Cerkev ni odkritosrčna. Ne le ko alkoholika, tudi ko hinavca in menda celo ko heretika, ki se vpira papežu, me torej slikate slovenskemu svetu! In dokaz? Ker se borim zoper tisto abstinenco, katero čuvaji vere, papeži, tako hvalijo, povzdigujejo in odlikujejo. Katera pa je tista abstinenca? Morda boste odgovorili: „Abstinenca je ena sama, popolna zderžnost od vsake opojne pijače“. Jaz bi rekel na to, kar pravi stari pregovor: „Duo cum faciunt idem, non est idem.“ In celo isti človek more storiti isto dejanje in vender ni isto; more dati na priliko isti znesek denarja zdaj ko miloščino, zdaj ko darilo, zdaj ko plačilo, zdaj ko povračilo, ali na posodo vzetega, ali vkradenega, zdaj ko podkupilo v samopriden in pregrešen namen. Tako tudi abstinenca. Človek se more zderžati vina iz ljubezni do Boga, v zatajevanje svojega mesa in njegovega poželenja; more se ga zderžati iz varčnosti ali skoposti, iz skerbi za zdravje in v upanju, da si tako podaljša življenje; more se ga zderžati tudi iz zaničevanja, iz nehvaležnosti, ali iz nasprotstva proti Kristusu in njegovemu nauku, njegovemu zgledu, njegovemu najsvetejšemu zakramentu. Po teh raznih namenih more biti abstinenca v glavnem trojna: verska ali asketična, posvetna ali indiferentna, materialistična ali Forelova in njegovih tovarišev, ki uče, da je vino strup, in aljkoholu pravijo demon. — Katera izmej teh abstinenc je tista, ki jo papeži odlikujejo? Poslednja pač ne. Forel je sam povedal toliko krat, da se njegova abstinenca s kerščanstvom ne strinja, in tako uče tudi drugi voditelji modernega „gibanja“. Mej njimi parkrat že omenjeni Juliusburger. Njegove brošure se menda spominjate. „Der Zirkel“ jo imenuje: „Ein Buch, das eine Tat ist!“ in „Der Abstinenc“ pravi o nji: „Damit kommt J. einem unleugbaren Bedürfnis entgegen. Die Kampfesfreudigkeit in unsern Reihen hängt wesentlich davon ab, dass wir uns bewusst sind, dass wir um mehr kämpfen als um ein bischen individuelle Gesundheit und längere Lebensdauer“. Kaj je tisti „mehr“? — Die Vernichtung der katholischen Kirche, des Christentums! To je jasno povedano v knjižici (citirani že v „Voditelju“ VII-202): Die Enthaltensamkeit von geistigen Getränken eine Konsequenz moderner Weltanschauung, von Dr. med. Heinrich Wehberg. Kedor še ne ve, kam se „giblje“ „gibanje“, naj bere le to iz nje:

«Solche Asketen vermieden kräftigende Nahrung, wie Fleisch und auch den Wein, den man irrtümlich für stärkend hielt. Unsere Bewegung hat damit gar nichts zu thun.... Die modernen Alkoholgegner sind kampfesfrohe Männer, Kinder ihrer Zeit und ihrer Weltanschauung, die dem Alkohol aus dem entgegengesetzten Grunde entsagen, weil wir jetzt wissen, dass er nicht stärkt, sondern nach allen Richtungen schwächt. Die Führer sind, im Gegensatz zu der Mässigkeitbewegung, meistens Männer der Naturwissenschaften, Männer auf dem Boden der modernen sozialistischen Weltanschauung, die da glauben an eine Entwicklung, an einen Fortschritt der Menschheit, im Gegensatz zu der bereits geistig überwundenen, bankerotten christlichen Weltanschauung...»

«Wer daher von den protestantischen Geistlichen das eigene Denken nicht zum Spott hat werden lassen, der muss in unseren Tagen

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XXIII. tečaj.

— ❁ V Gorici 1906 ❁ —

10. zvezek.

Cerkveno leto.

P. S. Z.

(D a l j e.)

Dne 4. oktobra se obhaja po vesoljnem svetu god sv. Frančiška Asiškega ali Serafinskega, ustanovitelja treh frančiškanskih redov.

Pred nekaj leti je rekel učen, pa frančiškanskim redovom ne posebno naklonjen gospod: „Sv. Frančišek je čuden svetnik. Jaz ga ne morem razumeti“. Pater, kateremu je to tožil, mu pa odgovori: „Kedor hoče sv. Frančiška razumeti, je treba, da sam postane Frančišek“.

Sv. Frančišek ima res nekaj posebnega na sebi, a te posebnosti so ravno magnet, ki nase vleče serca vernih kristjanov in napolnjuje z občudovanjem tudi neverne može. Neki pisatelj (Toko) pravi o našem svetniku: „Zgodovina pozna malo mož, tako bogatih na čustvovanju, ko asiški svetnik, kateri je kljub temu, da se je njegova natura vpirala, stegoval roko po gobavih in postal prijatelj in tovariš ubožcev in zaverženih. Njegovo serce je plamtelo od ljubezni, ki je objemala vse, ne samo ljudi, ampak vsa stvarjena bitja“. Njegovo življenje, kaker ga je popisal sv. Bonaventura, je polno lepih in vabljevih dogodeb in vse, kar izhaja iz Frančiškovega serca, je nekaj višjega,

nebeškega. Poln nežnih čutov in čiste ljubezni imenuje stvari svoje brate in sestre, posebno so mu bila ljuba tista bitja v naturi, ki so ga spominjala na Kristusa. Frančiškovo življenje jo odtisek življenja Jezusovega. In ker je hotel Jezusa v vsem posnemati, si je prizadeval zlasti za ljubezen. Nekaj posebnega in izrednega je bila njegova ljubezen do vboštva, do Jezusa in do sv. katoliške cerkve.

Ne smemo pa misliti, da je prihajala njegova ponižna skromnost in serafinska ljubezen iz kake narurne slabosti in boječnosti. „Ta mož, tako krotak in tako priprost, je družil s ponižnostjo neko izredno odločnost, on je svoj čas jasno poznal in razumel najti prava sredstva v dosego svojega namena; imel je modrost najboljšega politika“.*) Zato je pa tudi prenoviti mogel človeško družbo svojega časa.

Duh Frančiškov, njegova krotkost, ponižnost in ljubezen mora voditi tudi nas, če hočemo biti dobri udje človeške družbe.

Sv. evangelij osemnajste nedelje [po binkošnih govori o ozdravljenju mertvoudnega. Jezus se je tu zopet pokazal ko pravega, živega Boga.

Storil je pa ta čudež pred vsem v dokaz, da ima pravico grehe odpuščati. Pismarji so mermrali nad njegovimi besedami: „Zaupaj sin, tvoji grehi so ti odpuščeni“. In kaj je rekel on? „Da bote pa vedeli, da ima Sin človekov oblast na zemlji grehe odpuščati“, tedaj reče mertvoudnemu: „Vstani, vzemi svojo posteljo in pojdi na svoj dom“.

Ta nedelja nas torej vabi k premišljevanju o sv. spovedi, posebno o božji vstanovitvi zakramenta sv. pokore.

Kedaj je Jezus ta zakrament vstanovil? Hitro po svojem vstajenju, ko se je na velikonoč zvečer prikazal zbranim aposteljnem ter jim prinesel v dar prvi sad s križa, drevesa zveličanja. Tedaj jim je namreč rekel: „Prejmite sv. Duha. Keterim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, keterim jih boste zaderžali, so jim zaderžani“. Da ima Jezus oblast grehe odpuščati, to je po današnjem sv. evangeliju s čudežem poterdil; da je to oblast dal aposteljnem in sv. cerkvi t. j. papežu, škofom in mašnikom, pa je zagotovil.

---

*) Salvagnini: S. Ant. di Padova str. 71..

z besedami: „Kaker je Oče mene poslal, tako tudi jaz vas pošljem“. Zato pravi sv. Janez Zlatousti: „Oče je sodbo (čez grehe) izročil Sinu, Sin jo je dal mašnikom“. In sv. cerkev, ki jo vodi sv. Duh, uči od prvih časov do današnjega dne: „Bog je dal apostelnom in njihovim naslednikom v mašništvu oblast v njegovem imenu grehe odpuščati“.

Kaker ima pa edino Bog oblast grehe odpuščati in pravico to oblast drugim izročiti, tako ima zopet edino on oblast staviti gotove pogoje, pod katerimi smejo mašniki grehe odpuščati. Jezus je apostelnom in mašnikom dal oblast grehe odpuščati, ali vsegavednosti jim ni dal. Ker tedaj mašniki niso vsegavedni, pa morajo vender presojudati, kedo je vreden odveze, kedo ne, zato se mora grešnik mašniku obtožiti ali spovedati. Ta obtožba grehov ali spoved je bila v prvih časih javna ali očitna, kaker so tudi pokoro očitno delali; sedaj je skrivna ali tiha, kaker se tudi pokora skrivaj nalaga in navadno tudi skrivaj opravlja.

Spoved je vstanovil Jezus nam v korist. Rabimo to sredstvo pogosto, pa tudi prav. Posebno naj pazijo tisti, ki hodijo navadno le enkrat ali dvakrat na leto k spovedi, da bodo obudili ne le z jezikom, ampak tudi v sercu pravo kesanje čez vse smertne grehe in da bodo storili terden sklep resnično se poboljšati in greh in grešne priložnosti zapustiti. Spoved brez kesanja in terdnega sklepa je božji rop in pelje v pogubljenje.

Za spovedjo osemnajste nedelje govori sv. evangelij devetnajsto nedeljo o sv. obhajilu, v priliki o veliki večerji. Posebno nas opominja, da je treba prinesiti na sebi svatovsko obleko posvečujoče milosti božje. V stanu greha ne pristopi k mizi Gospodovi.

Ako pa vzamemo priliko ne v prenesenem, ampak v pravem besednem pomenu, potem govori sv. evangelij te nedelje o poklicu vseh narodov v sv. katoliško cerkev, k resnici in milosti kraljestva Jezusovega. Jezus je vabil jude in pogane. Judje so vabilo s preziranjem odklonili, pa jih je zadela grozna kazen, katero popisuje sv. evangelij z besedami: „in poslavši svojo vojsko je pogubil tiste vbijavce (Jezusove) in njihovo mesto požgal“, pri razdejanju Jeruzalema. Od poganov so se Jezusovemu vabilu mnogi

odzvali, pa vender ne nosijo vsi svatovskega oblačila, ker so le po imenu kristijani, življenje njihovo se pa z naukom Jezusovim ne vjema. Tudi té bo zadelo pogubljenje, ako se o pravem času ne oblečejo v svatovsko obleko milosti božje.

Zadnje besede Jezusove: „Veliko je poklicanih, pa malo izveljenih“ veljajo, kakor je razvidno iz vsebine terdovratnim in v grehah živečim grešnikom. Za skesane spokornike je pa še vedno veljaven izrek sv. pisma: „Bog noče smerti grešnika, ampak da se spokori in zveliča“.

Dvajseta nedelja slika v ozdravljenju kraljičevega sinu polovično vero in popolno vero. Polovično vero Jezus graja: „Če ne vidite znamenj in čudežev, ne verujete“. Neke verste ljudje so pripravljene verovati le tisto, kar vidijo in tipajo, kar pa presega njih omejeno pamet — in to so vse čeznaturne resnice sv. vere — to terdovratno tajijo. Ne pomislijo, da so človeškemu razumu postavljene tesne meje, da je človek, kakor slepec ki nima pravice tajiti, da je sonce, da so zvezde itd., dasiravno vsega tega ne vidi. In vender na veri sloni vse znanstvo. Noben učenjak ni sam preiskal vse vede, ampak sleherni se naslanja na druge in iz naukov njih, katerim veruje, da so prav sodili, izvajajo svoje itd.

Kako potrebno je verovati, naj pojasni sledeči priprosti primer: Slovenski delavec se hoče peljati na Nemško dela in zaslužka iskat. V svojem domačem kraju stopi na kolo-dvor, vsede se v železniški voz, v katerem ve, da se pripelje v Ljubljano. Rad bi šel dalje po gorenjski železnici, pa ne ve, kateri vlak bo šel tja do Terbiža. Kaj stori? On vpraša zanesljivo osebo, ta mu pove, kam naj se vsede. Mož je prišel v Terbiž, ker je veroval tisti osebi. Tam zopet vpraša, veruje in pride v kratkem do Inomosta. Tu se govori samo nemško, česar pa on ne razume. Po previdnosti si je dal napisati doma na listek glavne postaje. Pokaže listek načelniku postaje, ta mu preskerbi vozni list do Monakovega sprevodnik mu odkaže voz, vsede se notri in je srečno prišel, ker je veroval, v Monakovo. Tako je šlo dalje in dalje in delavec je prišel le po veri v daljne tuje nemške kraje.

Ali vidite iz tega, da je vera potrebna? Upam, da ni nikoger, ki bi to tajil. Če pa verujemo ljudem, zakaj ne bi

smeli verovati neskončno resničnemu Bogu? In to v stvarih, ki so največega pomena za človeka in nam jih je Bog iz ljubezni razodel po svojem Sinu, kateri je svoje božje poslanje poterdil z neovergljivimi čudeži?! Zares, le nespameten človek more tajiti potrebo vere.

Enoindvajseta nedelja nas kliče na račun in odpuščenje. Bog je z ljudmi vsmiljen in rad prizanaša. Največe grehe nam je pripravljen odpustiti, samo ako se spreobrnemo. Nasprotno so pa ljudje pogosto zelo strogi, ako imajo kaj zahtevati od svojega bližnjega. Hlapec, ki tirja v sv. evangeliju dolg od sohlapca, je prava podoba človeške neusmiljenosti. Toda pomislimo, da Bog zahteva vsmiljeno serce tudi od nas, če hočemo, da bo on z nami usmiljen. Kedor noče bližnjemu odpustiti, njemu veljajo besede: „Tako bo moj nebeški Oče storil vam, ako ne bote sleherni od vas odpustili svojemu bratu od serca“. Kako bo storil? Tako kaker kralj s hlapcem, ki ni hotel odpustiti sohlapcu. Vergelga je v ječo, dokler ne poverne vsega dolga. In Bog bo tiste, ki nočejo odpustiti svojemu bližnjemu, večno kaznoval.

Odložimo tedaj vsako prenapeto strogost, ne sodimo nikoger, ne žalimo bližnjega, ne hvalimo in ne povzdiguje sebe, ampak pomislimo, kaj smo mi Bogu dolžni, koliko nam je on že odpustil, in odpuščajmo si mej seboj iz ljubezni do Boga, da bomo mogli moliti: „Odpusti nam naše dolge, kaker tudi mi odpuščamo“.

Perva nedelja v oktobru je posvečena sv. rožnemu venecu. Navadno se začetek te molitve pripisuje sv. Dominiku, dasi so neketeri nasproti. Navada šteti ustne molitve na kamenčke je starodavna. Že o puščavniku sv. Pavlu v 4. stoletju se poroča, da je opravljal vsaki dan 300 ustnih molitvic. Da se ni v številu zmotil, je vzel pred molitvijo 300 kamenčkov in jih metal proč posamezne, ko je katero molitev opravil. Pozneje so imeli navado napravljati na vervci gotovo število vozlov in so na nje molili očenaše. Zato so to vervco imenovali „očenaš“, kaker neketeri Hrvatje še dandenes rožni venec „očenaš“ imenujejo. Glede vpeljave sedanjega rožnega venca moremo, dokler kedo kaj boljšega ne dokaže, ostati pri tem, da ga je vredel sv. Dominik, ki ga je v nekem prikazanju prejel od Marije.

Po njegovi smerti je ta molitev prišla v pozabljivost, dokler je ni v petnajstem stoletju z nova pričel razširjati dominikan Alanus de Rupe.

V 18. stoletju je gorečnost do sv. rožnega venca zopet opešala; v 19. pa sta Pij IX. in posebno Leon XIII. za razširjenje te molitve toliko storila, da je redko kje kaka kerščanska družina, ki je ne bi pogosto opravljala.

Praznik sv. rožnega venca je bil pa vpeljan, kaker praznik imena Marijinega, vsled zmag nad sovražniki kerščanstva.

Ker je naše Cvetje o sv. rožnem vencu že pred leti pisalo, nimamo tu drugzega pristaviti, ko lepo prošnjo na vse Slovence, da radi in pobožno molite sv. rožni venec. Priporočamo tudi bratovščino sv. rožnega venca. Tretjerednikom pa in vsem drugim priporočimo še posebej serafinski sv. rožni venec, ker ima to prednost, da se ž njim more dobiti popolni odpustek.

Tretjo nedeljo meseca oktobra se obhaja praznik posvečevanja cerkva. Misli, da je cerkev hiša božja, svet kraj, na katerem prebiva Bog sam v najsvetejšem zakramentu, kjer se veršijo najsvetejša dejanja, ta misel nas mora nagibati, da se lepo obnašamo v cerkvi. Gerdo je slabo se zadržati pred ljudmi, ali kolikanj gerje nedostojno se vesti v cerkvi v pričo živega Boga!

(Dalje prihod.)

Na počitnicah.

S knjigo v roki se sprehajam po samostanskem hribcu v prijaznem Kamniku. Počasi obračam list za listom. Vsaka stran me zajema, mi odkriva nove lepote; sveti mi v dušo moža, zaljubljenega, kedo se ne bi začudil? — v svetnika srednjega veka, vbožčka Frančiška, in vbogi red njegov.

Ta mož je sloveči spreobrnjenec, danec *Janez Jörgensen*, kedo ne bi bil še bral ali slišal njegovega imena?

Srečen človek, ki je obhodil in ogledal toliko znamenitih krajev, koder je živel in molil in delal naš veliki serafinski očak! In s koliko ljubeznijo piše Jörgensen o teh

svetih krajih v krasni knjižici, ki jo imam v rokah! *) O srečni človek!

Ali pa nisem srečniši od njega jaz, ki sem otrok tako slavnega očeta? Ali nisem srečniši jaz, ki sem izmej tistih ki jih blagi danski pesnik tolikanj blagruje?

In res! kedo se ne bi čutil srečnega v tem lepem, mirnem, Bogu posvečenem kraju? Kako prijazen je pogled s hriba na samostanski vert! Kako je na njem vse lepo vrejeno! Gredica pri gredici z raznim koristnim kuhinjskim zeliščem! Pa tudi cvetlice je obilo, mnogo več in lepših kakor pred štirimi leti, ko sem bil pervikrat tukaj. In bečelice, ki imajo tudi svojo hišico na vertu, letajo od cvetlice do cvetlice nabiraje sladki med, sebi v hrano, ljudem v ljubo poživilo. Mej gredicami pa se križajo poti in steze z belim peskom posute. Po srednji stopa prečastiti pater gvardijan, očitno z brevirjem v rokah, po skrajni pri zidu se sprehajata dva mlada klerika v živahnem pogovoru. Privoščimo jima, da se pogovorita; počitnice so, čas okrepčanja k novemu, resnemu delu, ki se bo kmalu pričelo.

Srečni ljudje, tudi vi, dragi bratje, ki ste se rešili vezi posvetnih upov in povzdignili više svoje hrepenenje! *Ecce, quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum!* Kako dobro in prijetno je, ako bratje skupaj prebivajo v ljubezni, ki nam jo je zapovedal ljubi Jezus, ki nas jo je učil sv. Frančišek, v zatajevanju in zderžnosti, ki nam jo po modrem priterjevanju poglavarjev svete cerkve Kristusove naklada posvečeno vodilo Frančiškovo! Pred svetom sicer ni kaj imenitno naše prizadevanje. Zaničevanje, to je naš vsakdanji kruh. Sumničenje, krivo obdolževanje vtegne priti celo, od koder bi se najmenj pričakovalo. Ali po zapovedi Kristusovi ljubimo svoje sovražnike, po naročilu sv. Frančiška spoštujmo svoje nasprotnike. Prosi za nas, oče ljubi, da ne omagamo na poti za teboj; ogrej naša merzla serca, ki ne ljubijo in ne znajo ljubiti, kakor si ti ljubil!

V resnici, s čem drugim je sv. Frančišek prenovil svet, rešil socialjno vprašanje svojega časa, če ne z ljubeznijo,

---

*) Johannes Jörgensen: Das Pilgerbuch. Aus dem franziskanischen Italien. Autorisierte Übersetzung aus dem Dänischen von Henriette Gräfin Holstein-Ledreborg. Zweite Auflage. Kempten und München. Verlag der Kösel'schen Buchhandlung, 1905.

sè svojo *serafinsko ljubeznijo*!? Zato se tudi današnje dni zopet k njemu obračajo serca, ki potrebujejo ljubezni, ki od nje pričakujejo rešitve v sirovo samopašnost zašlega sveta.

Priznati moramo, da se tudi naše dobro slovensko ljudstvo poslednja leta tolikanj tesneje oklepa sv. Frančiška, koliker bolj ga spoznava. Njegov tretji red je mej nami morda obilniše razširjen kakor mariskje drugje. Bog daj, da bi se tudi prvi čedalje bolj povzdignil, čedalje lepše razcvetal. Zlasti sedaj, ko imamo slovenski frančiškani samostojno redovno okrajino, ki obsega vse frančiškanske samostane po naših slovenskih deželah. Koliker boljše mladence bo dajalo naše verno ljudstvo tej redovni okrajini, toliko več bo imelo koristi od nje, tolikanj večja mu bo čast pred katoliškim svetom.

In ti katoliška mladina slovenska, ki misliš na kaj višjega, ko je posvetno vživanje, in gospodovanje in bogastvo, kje najdeš lepši vzor bogoljubnega in rodoljubnega življenja kaker je sv. Frančišek? Za njim torej, pod njegovo zastavo po pravem potu k sreči in zadovoljnosti, po potu dela in molitve! In naše glasilo bodi: *Luč in ljubezen*!

Res ima zdaj sicer naša kranjska okrajina mladih patrov in klerikov precej, tako da bi mogli misliti, da smo preskerbljeni za nekaj let; ali kaker perja rodovi tako so tudi človeški, eni poganjajo, drugi odpadajo, kaker je lepo rekel že pred trikrat tisoč leti stari slepec Homer v svojih slavnih pesmih. In tako je z rodovi tudi v samostanih, tega me živo spominja prav tukajšnji, ki ga gledam pred seboj.

Ni več na svetu dobrega patra *Metoda*, vbogega terpina, čigar siva glava se je prikazavala semtertja tamle pri četertem oknu družega nadstropja. To je bilo pred štirimi leti, ko sem bil pervikrat tukaj. Rad nas je gledal skozi okno, ko smo bili na vertu, dasi ni mogel spoznati posameznih, ker so mu bile že močno opešale oči; dolu k nam pa tudi ni mogel, bolan je bil! Več let je bila celica ves njegov svet. Serce pa je imel dobro, jako dobro. Ali tisto serce ne bije več!

In tudi brata *Antona* ni več! Star je že bil ona leta, zelo star in težko je hodil, polno ran je imel po nogah. Vender kar ni mogel ostajati v celici, le bolj na vertu se je

deržal. Keder je bil posebno dobre volje, nam je zapel o šmartinskem šolmoštru, in o starih, starih časih nam je pravil, ko nas še ni bilo, on je bil pa že tedaj pameten mož. In molil je rad in mnogo, brat Anton; zdaj ga pa ni več! Prazna je njegova celica, tudi tistih suhih rož ni več notri, ki jih je imel toliko, da se je zdravil ž njimi. Le včasih spi kak gost tam noter eno ali dve noči in potem otide in spet je celica prazna. Brat Anton pa je šel h Bogu po svoje plačilo.

In kedo bi bil mislil, da tudi p. *Celjza* ne bom več našel tukaj! Saj je bil močan, da malo kedo tako, celo medveda je znal oponašati v svoji preprosti šaljivosti, in s petrolejem se je zdravil in vender ga je zmagala smert!

Toliko spremembe v štirih letih! — Toliko tukaj, koliko tudi drugod! — O kako se ne bi tutebe spominjal, ljubi, dobri p. Oton! Odšel si tudi ti in, dasi mnogo mlajši, prehitel si celo one tri starčke. Pred štirimi leti je bilo, ko sem se tu pripravljaj na svojo novo mašo, pa je prišlo žalostno naznanilo: «P. Oton je vmerl!» — Dobro sem te poznal, p. Oton, poznal tvoje blago serce; kako ne bi bil žaloval ob tvoji prezgodnji smerti!? Še le drugo leto je teklo, kar sva se bila poslovila v sončni Gorici, in nisi mi rekel: «Z Bogom, ne vidiva se več na svetu!» — Vender se nisva več imela videti v tej solzni dolini, da, *solzni dolini!* Solze mi padajo na odperto knjigo, ljubo knjigo, ki me uči ljubiti očeta Frančiška, kaker si nas tudi ti učil, p. Oton! In zdaj počivaj v miru, kjer si si želel, visoko na Skalnici, na Sveti Gori, mej častitljivo baziliko *matere Marije* in ponižno kapelico *očeta Frančiška!* —

P. gvardijan je še vedno hodil po vertu z brevirjem v rokah in tudi klerika sta se še sprehajala v svojem pogovoru; jaz pa sem zaperl knjigo in odšel proti samostanu z bridkostjo v sercu.

P. V. K.

S Kitajskega.

Misijonska sporočila iz pisem p. Petra Baptista Turka.

I.

(Konec.)

Ko sem vás malo seznanil z našim tukajšnjim misijonom in njegovimi napravami; vam bom gotovo vstregel, če kaj povem o naših ovčicah. Zdaj le nekaj malega, kaj več pozneje, ko vam bom poročal o svojih.

Kako si predstavljate naše kristjane? Eni morebiti mislite, da imamo same svetnike in svetnice, ki jih prešinja sv. vera ze vso svojo mlado močjo. Drugi si jih predstavljate mogoče kot take, katerim paganstvo še na vseh straneh vun gleda, ki so le bolj po imenu kristjani, kaker jih je pri vas mnogo. Oboje bi bilo napačno. Imamo dobre in slabe, kaker drugod, vender so, hvala Bogu, dobri v večini. Dober kristjan biti na Kitajskem ni tako lahko. Res imajo ista sredstva, iste pripomočke, kaker drugod, toda njih razmere so vse drugačne. Pomislite! Mi smo bili le par ur pagančki. Naši dobri stariši so takoj poskerbeli za milost sv. kersta; potem so nas skerbno vzgajali v strahu božjem. Pri vsem tem ne vemo, če je Bog z nami kaj posebno zadovoljen. Naši kristjani so se rodili in rastle v drugih razmerah. Pagančki so prišli na svet, pagani so ostali, neketeri do moške dobe, neketeri še do sive starosti. Tisto pa veste morebiti iz lastne skušnjje, da ni posebno lahko odložiti, česer se je človek navzel kot otrok, kar je nekako raslo ž njim. Treba je odločne volje, treba je boja. Tudi ti niso kar meni nič, tebi nič pometáli iz svojih stanovanj raznih malikov in maličkov, na ketere so bila leta in leta navezana njih serca. Razne navade in razvade se ravno tako ne dajo na enkrat izerovati. Vender do tega se enega ali družega že pripravi, da zapusti paganizem in postane kristjan. Veliko težje je vterditi v njem tako versko prepričanje, da ostane stanoviten, da ga vsi njegovi še paganski sosedje ne pripravijo več do tega, da bi služil malikom. H temu je treba skerbne pazljivosti od strani misijonarja in odločne volje od strani vernih. Prav junaškega duha mora biti, gdor hoče premagati vse težave. Saj je, bi rekel, vedno v bližnji priložnosti,

vedno v nevarnosti, da se ga ne prime kaj paganskega. In čim težje gdo brani dragoceni biser sv. vere, tim bolj živa in terdna je. Imamo precej takih, ki so popolnoma zaverгли vse, kar se ne strinja z nauki naše sv. vere. Dasiravno žive sredi mej pagani, gledajo vsak dan njih neumne in grešne navade, katerim so bili negdaj sami vdani, pa se jih nič ne prime. Stojte neomajano, kot skała, duh Kristusov jih popolnoma prešinja. Ti so naša moč, naš ponos.

Pri neketerih se tu in tam pojavi kaj paganskega; toda radi tega jih še ne smemo kot ničvredne obsoditi. Če pogledamo razmere, se temu tudi čudili ne bomo. Taki ne morejo postati zopet pagani, vender jim je kaka reč tako na serce prirastla, da se kar ne morejo odtergati od nje. Zato se večkrat zgodi, posebno če misijonarja ni delj časa k njim, da vtihotapijo kaj paganskega v svoje hiše, nekaj iz nevednosti, nekaj iz slabosti. Seveda jim misijonar, ko pride v hišo, vse pobere in vse izroči ognju. Poverhu jih še dobro ošteje, da se bolj boje in zapomnijo. Nihče mu ne oporeka, kar mirno gledajo in poslušajo. To je znamenje, da imajo dobro voljo, kar je že nekaj. Počasi se jim popolnoma odterga serce od ostudnega paganstva, samo da slušajo misijonarja.

Sv. Cerkvi ni treba skozi perste jim gledati. Da jim kaj bistvenega ne spregleda se razume. Kaj nebistvenega bi jim pa lahko popustila, n. pr. post. Ali čemu, ko ni treba, ko se rajši postijo, kaker marisigdo pri vas. Vender jim je predpisanih le deset pravih postov v letu, druge postne dneve jim je zapovedana zderžnost od mesnih jedi.

Najtežje jim je posvečevati nedelje in praznike. Svojim malikom prej niso skazovali take časti, da bi se gotove dneve zderževali hlapčevskih opravil. Počivali so, kedar se jim je zljubilo. Zato jim je cerkvena zapoved glede tega težka. Škofje so se obernili s prošnjo v Rim, naj se jim to malo polajša, pa samo tistim, ki morajo vsak dan delati, če hočejo živeti. Tem je torej izvzemši peterih praznikov, Božiča, Velike noči, Binkošti, Marijinega vnebovzvetja in Brezmadežnega spočetja, dovoljeno delati, potem ko so zadostili svojji kerščanski dolžnosti. Tukaj v mestu to ni težko, ker je več sv. maš; gdor je od te zaderžan, pride k drugi. Zunaj, po postajah, je drugače, kjer je ena sama sv. maša.

Gdor se te ne vdeleleži, se je pozneje ne more. Misijonske postaje niso tako blizu skupaj, kaker pri vas župnije. Po deželi je mnogo kristjanov, ki niso pod smertnim grehom dolžni biti pri sv. maši, ker so preveč oddaljeni. Vender tudi taki radi pridejo, če tudi cel dan zato potrebuje.

V cerkvi se prav spodbudno vedejo. Sv. obredi se jim zelo dopadejo, niso nesterpni, če malo delj traja. Po sv. daritvi jih vedno kaj pristopi k sv. obhajilu. Popoldne ob nedeljah in praznikih, molijo skupno sv. križev pot, ki traja navadno čez pol ure. Nato je kerščanski nauk z litanijami. Te molijo pred altarjem latinsko, ljudstvo jih poje pa kitajsko. Na koncu zapoje redovnice z deklicami: *Tantum ergo...* Človek se mora nehote razveseliti te družbe, ki ponižno kleči pred Gospodom v presv. Rešnjem Telesu in moli, mejtem, ko se je še nedavno klanjala mertvim malikom, lesu, kovini. To je misijonarjevo edino veselje.

Neketeri nam pa še tega ne privoščijo. Kaj hočemo, če imamo mej zdravimi tudi kako garjevo ovco. Saj je imel naš dobri Jezus samo dvanajst aposteljnov in vender je bil eden tak, da ga je pozneje sam imenoval satana. Ko ga je izvolil, mu ni bilo nič reči; pozneje je mesto napredoval, nazadoval. Enaka je z misijonarjem in njegovimi ovčicami. Še rajši in prej se ta zmoti, ker ne vidi v serce, Kitajec je pa prekanjen kaker lisica. Skerbno pazi, ko meče mrežo, da bi se poleg ribic ne vjela kaka kača, vender se včasih opeče. Ko je enkrat notri, se ne da več nazaj vreči, treba jo je terpeti in ji obrniti večjo pozornost, da se prelevi, ali da še drugih ne ostrupi. Včasih, pravijo, jih je bilo še več. Dokler misijonarjev ni skušnja zmodrila, so jih kar od kraja sprejemali in jih kerščevali; zdaj ne gre več tako lahko. Toda, kaker rečeno, brez njih niso ne naš, ne drugi misijoni. Bog v svoji neskončni previdnosti vse to dopusti, misijonarjem in vernim v pokoro. Res prava pokora so te zgage! Naša sv. vera jim ni nič družega kaker nekak plašč, s katerim pokrivajo svoje hudobije. Pogosto se zgodi, da začno v misijonarjevem imenu kako pretirano ali popolnoma izmišljeno pravdo, ne da bi on za to vedel. S tem jako mnogo škodijo njegovemu dobremu imenu in vspešnemu delovanju. Ob enem negujejo v sercih paganov sovraštvo do kristjanov.

Skušeni misijonarji pravijo, da so bili ravno ti lisičji prihlinjenci največ krivi one velike gonje l. 1900 proti misijonom, ki je požerla toliko cvetočih misijonskih postaj.

Zopet drugi so v začetku dobro kazali, pozneje je začela njih gorečnost pojemati in nazadnje se je popolnoma ohladila. Taki revčki so navadno za vselej zgubljeni. Večinoma so bili prej udani kaki strasti, ali igranju, ali kajenju opija, ki ima še vse mogoče druge strasti za seboj. Bog jim je dal milost spreoberjenja, ali, ker niso sodelovali z njo, so padli nazaj. Nad njimi se spolnujejo besede Zveličarjeve: Njih poslednje bo hujše ko prvo.

Zdaj poznate vsaj nekoliko naše ovčice in — kozle. Mariskako skerb in britko ure napravijo ti poslednji misijonarjū, toda kaj hoče? Saj je že prej vedel, da misijonska pota niso z rožicami posuta. Če je še malo več ternja, kakor si je mislil, tudi nič ne de, s pomočjo božjo se človek vsega navadi. Jaz, kakor sem že rekel, komaj čakam dne, ko jo bom nastopil. Upam, da se bo to v par mesecih zgodilo. Prihodnjič tedaj zopet kaj, od drugod.

II.

Upetse 25. vel. serpana 1902.

Moja želja se je spolnila. Mej svojimi ovčicami sem. Lepi Marijin mesec maj je razgrinjal vsō svojo krasoto, ko sem v spremstvu svojega nadmisijonarja p. Kasijana zapustil hankovsko pristanišče ter se odpeljal po mogočni reki Jancečan na svoje novo mesto. Kako slovesen je bil za me ta trenutek! Razgled, ki se je odpiral ob obeh straneh in različno menjaval, ni imel takrat nobenega mamila, dasi ravno drugače ljubim naturo. Druge misli, druga čustva so me navdajala. Če tudi je pot precej dolga, se mi je zdelo, da smo kar naenkrat zavili v malo luko Khi t. j. Či ali kakor mi pravimo: Či-cov. Tu smo neketeri izstopili. S tovarišem sva nadaljevala pot peš. „Zdaj pa le z odpertimi očmi naprēj,“ me opomni p. Kasijan, „morebiti boste morali prej zopet tod hoditi, ko si mislite. Po teh krajih, ki jih vidite okrog, boste pasli ovčice, ki so nama izročene in iskali novih“. To je za me, to me zajema, sem si mislil in spraševal tovariša še o tem in onem. Mej takimi pogovori je bila tudi večurna peš hoja pri kraju. Pred nama je stalo

čedno, zidano poslopje. „To bo torej vaš novi dom,“ pravi nadmisijonar; koliko časa, nevem“. Z istim veseljem sem pozdravil ta svoj začasni dom, kaker negdaj domačo hišo, ko sem došel iz mesta na počitnice. Bližnji kristjani so bili že zvedeli, da bo njih duhovni oče pripeljal iz mesta pomočnika sè seboj. Zbrali so se pred misijonsko postajo in nesterpno čakali, gđaj naju bodo zagledali. Ko sva se približala, so vsi popadali na obe kolena in se z glavo priklanjali. Jaz sem jih začudeno gledal. Saj vender nisva bogova, da bi se nama skazovale take časti. Nehote mi je prišel na misel oni prizor iz sv. pisma, ko sta sv. Pavel in sv. Barnaba na svojem prvem misijonskem potu prišla v Litro. Sv. Pavel je ozdravil hromega. Ko je ljudstvo to videlo, ju je imelo za bogova. Komaj sta jim dopovedala, da sta človeka. Če bi bil jaz sam in bi videl, kako kleče pred menoj in kako se mi klanjajo, bi jim bil beržkone tudi začel dopovedovati, da sem le človek in nič več. Toda tovariš mi je pojasnil, da je to kitajski pozdrav za osebe, ki jih visoko spoštujejo. Dobro ljudstvo, sem si mislil, ki daje tako čast svojim duhovnim pastirjem.

Ker sva bila že trudna od dolgega pota, sva šla takoj v hišo, da se odpočijeva. Kristjani so šli meni nič tebi nič za nama. V izbi so se vstopili meni nasproti in me merili od nog do glave, kaker kmetiški otroci tujca. Eden ali drugi me je prijel tudi za obleko, kako blago je. Zopet se mi je čudno zdelo kaj tacega od strani odraščениh. „Radovedno je to ljudstvo“, mi pravi po nemško p. Kasijan. „Ako bi jih zdaj ne bil pustil notri, bi bili vbogali, pa bi gotovo kje dobili kako reč, pristavili k oknu in kukali notri. Le malo poterpíte, bodo kmalu siti. Res so se me enkrat nagledali, toda vun jih še ni bilo spraviti; poznalo se jim je, da bi še nekaj radi vedeli. „Kaj še hočete?“ vpraša nadmisijonar. „Kako je novemu duhovnemu očetu ime?“ — „Turk!“ „Tun-šen-fu t. j. Turk, duhovni oče,“ začno ponavljati v enomer in se drenjajo skozi vrata na prosto. Tako sem zdaj že tretjič prekerščen.

Če je vsak začetek težek, je misijonski še trikrat bolj. Hvala Bogu, da so glavne težave premagane in mi je po treh mesecih mogoče napisati nekaj verstic.

kanski kamen, ki je že čisto obdelan, toda še priraščen. Ti tempeljni so bili v davni preteklosti zidani in pozneje večkrat prezidani. Naj umetniše in naj lepše so stavbe iz rimske dobe družega stoletja po Kristusu.

Ko prideva sè spremljeavcem z akropole, me dobi zopet že omenjeni španjec in mi pove, da je za se in za me naročil eno sobo v hotelu Viktorija. Jaz ga zavernem, da ga nisem pooblastil v to, da sploh z nikomer ne prenočim skupno v eni sobi in da jaz cstanem v hotelu Paljmira. Silno se je nad tem raztogotil mož, a pustil sem ga mirno in hladokervno v njegovi jezi. Nisem ravno boječ, vender bi pa nikaker ne bil hotel prenočiti v eni sobi s popolnoma ptujim človekom mej ptujimi ljudmi.

Vstal sem torej v hotelu Paljmira in zbrali smo se zvečer gostje v divanu. Mej gosti sem zapazil dve angleški gospodični, katerima se je videlo, da ste veliko po svetu. Vedli ste se tako domače, kaker kak precej razposajen dijak. Pripovedovali ste, da bote jahali prihodnji dan z enim samim postrežnikom v Paljmiro. K paljmirskim razvalinam gre pot po puščavi in rabi se za tja in nazaj vsaj pet dni. So pač pogumne te angleške gespodične!

Zjutraj sem šel k sestram sv. rožnega venca. Te redovnice so maronitinje. Vstanovil je njih kongregacijo neki jezuit. Maševal sem pri tih sestrah, kaker mi je priporočil prijazni jezuitski pater v Bejrutu. Maroniti so sicer katoličani, vender pa mi ne smemo pri njih maševati, ker njih oljtarji nimajo posvečene oljtarne plošče; maroniti pa lahko pri nas mašujejo. Ker prihajajo k tim sestram večkrat jezuitje, zato imajo tudi oljtarno plošče. Sicer bi v Baljbe-ku, kljub temu, da je tam maronitska in gerška katoliška cerkev, niti maševati ne bil mogel. Kapelica tih vboгих sester je skrajno vbožna. Ker nisem imel ministranta, mi je v klopi odgovarjala redovnica, vse drugo sem pa sam opravil.

Šele krog poldne sem se odpeljal iz Baljbeka, ker je imel vlak veliko zamudo; vender smo pa prišli zvečer skoraj natančno ob določeni uri nazaj v Bejrut.

33. Iz Bejruta čez Smirno na Gerško.

Dne 14. marcija sem bil zopet na ladji, da se odpeljem v Smirno. To je bila jako velika in lepa francoska ladija

„Niger“. V svoji kabini sem zapazil na postelji frančiškanski brevir, ki mi je pričal, da dobim tovariša sobrata, ki je pozneje res prišel. Bil je p. Vincencij iz belgijske provincije, ki je šel iz mozambiškega v carigrajski misijon. Nekaj časa sem se čutil osamljenega na tej ladiji, a kmalu sem spoznal, da sem prišel mej jako izobražene in prijazne ljudi. Večinoma so bili Nemci, ki so prihajali z daljšega potovanja po Sv. Deželi in Egiptu. Seznanil sem se najprej z neko staro gospodično, ketera me je prva pozdravila in jako veselo se kazala, da ima na ladiji katoliškega duhovnika. Pripovedovala mi je, da je bavarka, da je pa več desetletij že v severni Ameriki, kjer je napravila mej ženskimi prva izpit za doktorat zdraviljstva. Posebno sem se pa seznanil z nekim bogatim Rusom iz Peterburga. S tem gospodom sva postala kmalu prijatela in si še vedno dopisujeva. Pa tudi drugi nemški popotniki so bili tako prijazni, da so na vsak način zahtevali, da naj pridem med nje v prvi razred. Temu sem se sicer vstavil, akoravno so hoteli neketeri za me doplačati. Vstavil sem se, ker sem bil v drugem razredu popolnoma zadovoljen in ker sem vkljub drugemu razredu lahko občeval s prijazno gospodo prvega razreda, kedar sem hotel.

Kmalu smo bili zopet na prostem morju. Vozili smo naravnost proti Smirni. Po noči smo se peljali mimo otoka Cipra, keterega pa nismo videli. Mirno brez posebnosti sta minila 14. in 15. marcij. Popoldne ob štirih smo prišli do otoka Rodos, ki ima 35.000 prebivavcev. Ker smo se za dve uri vstavili, se nas je več prepeljalo s čolni v mesto. Ta otok so imeli nekedaj vitezi johaniti, ki so mesto Rodos prav močno vterdili. Neketere terdnjave še stoje, vender so, kaker sem zapazil, precej slabo ohranjene. Videl sem tudi, ko sem vstopil v mesto, nekedanji samostan ali špital johanitov. Glavna ulica se še sedaj imenuje cesta vitezev. Na obeh straneh so — nekedaj gotovo lepe — palače, ki so pa sedaj stare in silno zanemarjene. Nad vrati tih palač še vedno stoje plemenitaški gerbi. Ker mesto nima nikakih zajemljivosti in ker ni bilo več mnogo časa, sem se vernil. Pogledal sem pri starem pristanišču le še kraj, kjer je stal nekedaj rodoški kolos, pravo čudo sveta. Ta velikanski bronasti kip je bil, kaker se pripoveduje, tako velik, da je

ena noga stala na eni, druga na drugi strani pristanišča. Mej nogama so vozile ladije. O tem kolosu seveda ni več sledu, pač pa se kažete skali, na katerih je stal. Te dve skali ste 50 m ena od druge oddaljeni. Ko sem se vernil s čolnom nazaj, sem dobil še nekaj prodajavcev z otoka na krovu. Kako se začudim, ko slišim enega izmej tih postopačev prav ostudno hervaško zakleti. Vprašam ga, ali morda zna hervaško, on me pa debelo pogleda. Slišal je berškone ta mladenič tisto ostudno kletev od kacega daljmatinskega mornarja in ponavljal jo je, ne da bi vedel, kaj da govori.

Ko pridem na krov, me že čakajo moji znanci in pravijo, da imajo do mene prošnjo cele družbe, toda obljubiti moram, da jo bom spolnil. Ko obljubim, da prav rad, če bom mogel in smel, me povabijo na koncert in šampanjec po večerji. Tako so me ti ljudje venderle vjeli in prav veselo smo se zabavali pozno v noč. Ko so pa začeli odpirati steklenice z dragocenim šampanjcem, so se skremžili obrazi; drago vino je bilo postalo kis. Toda to ni nikaker motilo vesele družbe, namesto tistega je prišlo na mizo drugo tudi jako drago vino.

Nepopisljivo lepa je bila vožnja dne 16. marcija mimo krasnih gerških otokov, katerih imena so me spominjala slavnih časov stare gerške zgodovine. Vozili smo se tik mimo njih, večkrat tudi prav mej dvema otokoma, ki sta komaj za streljaj daleč eden od drugega. Neketeri so goli in ravni, drugi se hriboviti in lepo obraščeni. Prav blizu sem videl otok Patmos, zdaj Patin, ki leži mej otokom Leros in zapuščenim otokom Lipsos. Na otoku Patmos je živel v pregnanstvu sv. Janez evangelist, ki je spisal tukaj skrivno razodevenje. Ves otok krije sterma gora, na verhu ketere je mesto istega imena. Rad bi si bil ogledal ta otok, toda ni mi bilo mogoče. S kukalom sem prav dobro videl v mestu terdnjavi podoben samostan.

Vozili smo se mimo več otokov, katerih imen si nisem zapomnil. Omenjam le še otok Kios in lepi otok Samos, ki ima v svoji sredi 1500 m visoko goro. Ti otoki so vzgojili veliko slavnih mož, katerih se hvaležno spominja gerška zgodovina. Posebno lep je Kios, na katerem se vidijo velike palačam podobne hiše, krasni vertovi in rodovitni vinarji.

Akoravno sem videl ta dan mnogo mikavnih gerških otokov, mi ostane vendar trajno v spominu vtis, keterega mi je napravil pogled na Smirno. Lega tega od visocih hribov obdanega zaliva je nepopisljivo lepa. Mej visokimi proti nebu kipečimi gorami Siplos, Olimp in Pagos leži temno višnjevi zaliv, kaker kako planinsko jezero. Prišli smo v Smirno krog štirih popoldne, dne 10. marcija. Ko je ladja obstala, pridervilo se je vse polno čolnov, katerih veslarji so se ervali mej seboj, kedo bo kaj zaslužil. Nevošljivost in prekanjenost se bere tem ljudem že na obrazu. Ne vem pa, bi li kedo izmej njih skušal rešiti popotnika, kateri bi iz nerodnosti namesto v čoln skočil v vodo. Moj veslar me pripelje do coljnega ureda. H sreči sem skril v naglici svoj brevir in še dve drugi knjigi v plašč. Prevovali in preberskali so mi kovčeg popolnoma in pobrali vse papirje in vse knjige, katerih sem imel seveda le prav malo in še tiste niso bile veliko vredne. Da še več! Predstojnik o Bejrutu je komponist in dal mi je v spomin nekaj svojih kompozicij, ki sem jih hotel nesti domov svojim sobratom. Tudi te so mi kot turškemu cesarstvu nevarne pobrali in nisem jih dobil več nazaj. Turška vlada je namreč dala vkaž, naj se pazi na knjige, ker vtegne biti v njih kaj pisanega zoper Turčijo. Zgodi se večkrat, da poberejo v pristanišču knjige, ketere se prodajajo v mestu.

Akoravno je to mesto turško, kaže vendar že vsa zunanost, da je Smirna po večini gerška. Šteje 200.000 prebivavcev, mej katerimi je le 45.000 turkov in 15.000 latinskih katolikov, vsi drugi so gerki. Smirna je eno prvih tergovskih mest na svetu, kamer prihaja silno veliko ladij. Od tod vozi železnica v Malo Azijo. Prihajajo pa tudi nepretergano dolge karavane kamelj, ki prinašajo raznoverstne tovore, ketere vozijo potem ladije naprej po širnem svetu. Ker je to mesto tergovsko, primorsko in verhu tega še orientalsko, vlada v njem velika razberzdanost in pohotnost. Kaker je lepa lega in okolica mesta, prav tako mehkužno in poželjivo je ljudstvo, ki prebiva noter. Najlepši del mesta je na morskem obrežju, kjer stoje velikanske prodajalne, gostilne, krasne palače, krog njih se razprostirajo mikavni vertovi polni sadnih dreves in cvetic. Nabrežje se vije v obliki podkve krog zaliva. Ze strani, kjer stoji mesto, vidiš lahko

na drugo stran zaliva, ki je polna lepih vertov in zelenega drevja, mej katerim se blišče vile bogatih smirenčanov.

Brez težave sem našel frančiškanski samostan, ki pa ne spada k Sv. Deželi, mariveč pod carigrajsko misijonsko prefekturo, ketera ima sedem samostanov. Že na poti v samostan in pozneje večkrat sem občudoval lepoto novogerškega jezika. Pripovedovali so mi pozneje, da mej olikanci in v učeni olikani pisavi prevladuje zopet stara gerščina. Tako so se n. pr. v Atenah vstavili dijaki, ko so hoteli starogerško igro igrati v novo gerškem narečju. Da, neki pater mi je naravnost terdil, da je pismeni jezik novo gerški starogerščina. Ze vso ljubeznijo so me sprejeli naši sobratje v Smirni, zlasti p. gvardijan, jako častitljiv starček, ki mi je pozneje parkrat pisal. V Smirni so štiri katoliške fare in sicer škofijska, frančiškanska, kapucinska in fara lazaristov. Ker je imel parnik še le na sv. Jožefa dan odriniti proti Atenam in sem torej imel zadosti časa ogledati Smirno, sem porabil popoldne za prijateljsko kramljanje z ljubeznivimi sobratji, za počitek in za to, da sem napisal par pisem, s katerimi sem bil precej zaostal.

Dne 17. marcija dopoldne sem šel po mestu. Kaker lepo je videti to mesto od zunaj, tako gerdo je od znotraj. Zlasti judovski oddelek je jako vmazan. Šel sem skozi mesto in lezel sem na verh gore Pagos, na kateri je stalo nekedanje starodavno mesto. Še sedaj se vidijo razvaline stare akropolje in močnih genueskkih terdnjav. Lehko si misliš, da mora biti razgled z visočine krasen. Pod seboj vidiš lepemu jezeru podobni zaliv, v katerem se ziblje neštevilno ladij, in lepo mesto sè svojimi zvoniki in minareti. Ko sem se vračal s hriba sem ogledal še ostanke starega gledališča, ki je stalo sredi hriba. V tem gledališču je preterpel marterniško smert veliki učenec sv. Janeza, sv. Polikarp, l. 155. Kako vspešno je moralo biti delovanje tega svetnika sv. cerkvi v korist, spoznamo lahko iz besed, s katerimi so tirjali njegovo smert ajdje in judje: „Ta je učenik Azije, oče kristjanov, vničevavec naših bogov, ker uči, da je prepo vedano darovati in moliti bogove.“ Obsodili so ga k smerti na germadi, toda veter je odvrčal od njega plamen. Zato so ga vmorili z mečem in sežgali njegovo mertvo truplo.

Nazaj grede v frančiškanski samostan sem pogledal cerkvi kapucinov in lazaristov. Slednji imajo tudi gimnazijo, kjer podučuje matematiko in fiziko g. Jung iz Aljazije. Ta prijazni lazarist mi je pokazal zlasti bogati in lepo vrenjeni fizikalni kabinet. On je bil poprej francoski pionirski stotnik in se je bojeval l. 1871 zoper Nemce, katerih še sedaj ne mara, akoravno je Aljazija sedaj nemška. Prigovarjal mi je, naj se prihodnji dan gotovo odpeljem sè železnico v Efez. Pozneje sem dobil svoje sopotnike z ladije Niger in zmenili smo se glede skupnega izleta v Efez prihodnje jutro. Ker je pa bilo drugo jutro deževno, sem sam prišel na kolodvor in vsled tega ostal v Smirni. Tako je žalibog izostal izlet k jako zajemljivim efeškimi razvalinam.

Popoldne sem ogledal zavod in šolo mehtaristov. Ti armensko katoliški redovniki skerbe kaj pridno za katoliške armence in se mnogo trudijo, da bi zjediniili s katoliško cerkvijo tudi razkoljnike. Ker se mi ni mudilo nikamer, vstopiva s patrom, ki me je spremljal, v majhen parnik in vozila sva se sem ter tje po krasnem smirenskem zalivu.

Dne 18. marcija sem pogledal latinsko katoliško škofijsko cerkev, ki je še nova, sezidana v romanskem slogu. Krasen je veliki aljtar, ki je lepo izklesan iz belega marmorja in je dar papeža Pija IX. Podoba v velikem aljtarju nam kaže sv. Janeza in je velike vrednosti, dar nekega angleškega umetnika. Niso mi pa vgajale višnjeve šipe v tej cerkvi, ker je to za škofijsko cerkev le prepriprosto. Sezidal je cerkev nadškof Spakapietra, ketelega spominik stoji zunaj pred cerkvijo. Ta cerkev ima tudi dve versti lepih klopi, kar je nekaj redkega na Jutrovem. — Lepi ste tudi škofijski cerkvi razkoljnih gerkov in armencev. Ker mi je preostajalo časa, sem hodil tudi po bolj oddaljenih ulicah, da ogledam mestno življenje. Zapazil pa nisem, razun velike vmazanost v turškem in judovskem delu mesta, nič posebnega.

Popoldne sva se peljala v neki hospic v bližino Efeza — ime sem pozabil. — V ta terg prihajajo prav pridno efežani na izlete in sprehode, ker je tukaj dosti lepe sence.

Dne 19. marcija zjutraj sem se odpeljal na lepi laški ladji proti Atenam. Dobil sem skoraj vse svoje znance zopet na tej ladiji. Ne vem, ali so ti to storili, ali kedo drugi,

dejali so me, kljub temu, da sem plačal za drugi razred v pervega. Vozil se je z menoj neki na očeh bolan, kapucin-ski klerik, ki je popotoval v Italijo h operaciji. Kaker na poti v Smirno, tako smo se vozili tudi sedaj mimo razno-verstnih otokov, katerih imen si nisem zapomnil. Popoldne je postalo morje silno nemirno in slabo obtežena ladija je začela močno plesati po razburkanih valovih. Posledica je bila skoraj splošna morska bolezen, ki je pa meni tudi sedaj prizanesla. Popotniki so bili skoraj sami Nemci, ki niso znali italijanskega, postrežniki na ladiji pa nemškega ne. Zato sem imel kot tolmač precej dela. Slabo so nas potolažili mornarji, češ po noči vtegne biti prav. hudo.

Res je bilo morje tudi po noči nemirno, a čutil tega nisem, ker sem celo noč dobro spal. Ko sem se zbudil, smo stali pred Pirejem. Pirej je lepo novo mesto, ki ima 25.000 prebivavcev. Nasip na obrežju spomina živo na smirensko obrežje. V Pireju je tudi latinska fara, v katero sem šel takoj po svojem prihoda maševat. Župnik, jako prijazne gospod, mi je ljubeznivo odstopil nekega izobraženega gerškega mladeniča, keterega sem vzel kot vodnika seboj v Atene.

Sv. Nikolaj in njega češčenje.

IV. poglavje.

Cerkve in svetišča v čast sv. Nikolaju.

Tega poglavja ne moremo boljše pričeti, ko s popisom največega svetišča v čast sv. Nikolaja, sloveče cerkve njemu povečene v italijanskem mestu Bari, kjer ostanki svetnikovi vže 900 let počivajo. Popisali bomo to po spisih Evgenija Šnela in Nikolaja Našberga. Poslednji je sam vse ogledal in popisuje jako razločno in natančno tako le:

„Po božji previdnosti se je zgodilo, da sem meseca oktobra leta 1883 mogel obiskati grob velikega čudodelnika Nikolaja. Od 9. maja l. 1087 so sv. ostanki tega od celega kerščanskega sveta češčenega sv. nadškofa mirskega v mestu Bari na spodnjem Laškem na obrežju adrijskega morja. Bari ima kakih 60.000 prebivavcev. Čeravno je zgodovina tega mesta zelo zajemljiva, vender se ne bomo

pečali ž njo. Pisaveca teh verstic je vlekel v Bari edino le grob sv. škofa Nikolaja. Prišel sem zvečer 16. oktobra sè železnico ter sem srečno dobil prenočišče blizu cerkve velikega svetnika. Ker je bila vže noč in razsvitljava po mestu slaba, sem mogel le malo videti lepo cerkev. S toliko večim hrepenenjem pa sem stopil 17. okt. zjutraj v veličastno hišo božjo. Skušal sem priti, kakor hitro mogoče v spodnjo cerkev, kjer se hranijo sv. ostanki svetnikov. Na dveh stranah derže prostorne stopnjice v svetišče, ki ima prav starinsko podobo. Še preden so bila vrata v spodnjo cerkev odperta, se je nabralo mnogo pobožnih ljudi, ki so hoteli svojega velikega patrona in variha pri njegovem grobu počastiti. Saj je bila denes ravno sreda in sicer druga od devetih pred praznikom sv. Nikolaja, ki se tukaj prav slovesno obhajajo; za to pobožnost so tudi mnogi odpustki podeljeni, ki se jih pa morejo vdeležiti tudi tisti, ki so zadržani obiskati cerkev sv. Nikolaja v Bari, ako obiščeje svojo domačo župno cerkev in navadne pogoje spolnijo. Tako sta določila papeža Gregorij XVI. in Pij IX., poslednji s pismom od dne 3 sept. 1850. Spodnja cerkev je pravokot, 30.69^m dolga, 14.81^m široka in 3.97^m visoka. Stebri jo dele v tri ladije. Sredi teh stebrov je tako imenovani čudežni steber, keterega so sè sv. ostanki vred prenesli iz Mire in je del škofovskega trona svetnikovega.

Cerkev ima štiri stranske oltarje. Na levi strani je oltar Matere milosti in sv. Lucije, na desni oltar Brezmadežne Matere Božje in križanega Zveličarja. V sredi pa je oltar sv. Nikolaja, iz čistega srebra, lepo izrezljan in obdan sè štirimi prekrasnimi stebri in marmornato ograjo. Na verhu je dopersna soha sv. škofa z navadnimi škofovskimi znamenji iz čistega srebra. Sv. škof ima v roki knjigo, na gornjem robu knjige so tri jabolka, v sredi pa stekleničica z „mano.“

V sredi pod oltarno mizo je prostorna štiri - voglata votlina, da se lahko notri zleze. Tukaj se skozi odpertino vidi dragocena rakev z ostanki sv. Nikolaja. Duhovnik, ki nam je vse to razkazoval, je iz votline s čašico zajel nekò tekočino, podobno vodi. Ta tekočina vedno teče iz svetih ostankov svetnikovih in je po Laškem znana pod imenom mana sv. Nikolaja. Rabijo jo za mnoge bolezni, pri tem se

priporočajo svetniku. Vsak romar lahko pije to tekočino in dobi, ako hoče, nekoliko steklenic od nje. Tekočina se blizu groba skerbno hrani in en duhovnik ter cerkve jo razdeljuje. Pokazali so romarjem eno steklenico mane, ki je bila vže tristo let stara. Kanoniki te cerkve pošiljajo to manoto tudi okrog po svetu. (Dalje prih.)

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo pokojni udje III. reda skupščine mariborske: m. g. Lavrencij Herg, stolni prošt v Mariboru, † 28. avg. 1906, Marija Stremlič od Sv. Jakoba v Slov. gor., Marija Purgaj od Sv. Marjete ob Pešnici, Barbara Florjančič iz Studenic, Marija Nerat od Sv. Petra pri Mariboru, Helena Ekart od Sv. Martina pri Vurbergu, Marija Pevec iz Zibike, Terezija Skaza iz Hajdina, Terezija Rive iz Ribnice na Pohorju; trojiške: Jožefa Golob, Ivana Ferlan (umerla ko šolska sestra v Mariboru) obe od Sv. Trojice, Roza Pohl od Sv. Ruperta, Ana Štebih Ana Herga, Marija Čeh, Liza Zorman, Matija Nedovič, Marija Vučina, vsi od Sv. Lovrenca v Slov. gor., Jožef Petek, Ana Kolar, Elizabeta Hanželič, Tomaž Rižman, vsi od Sv. Lenarta pri Vel. Ned., Janez Mulec in Marija Hrašovec od Sv. Jurija pri Sčavnici, Rozalija Žnuderle od Sv. Benedikta.

Nadalje se priporočajo v pobožno molitev: neki redovnik, ki je odpotoval v misijon, v dober namen, hoteč moliti za vse, ki se ga bodo spominjali; neka mlada tretjerednica, Roza Limanska, iz Novomeškega okraja, za ljubo zdravje če je božja volja, ako ne, za srečno zadnjo uro in milostivo sodbo božjo; neka mati, da bi ji Bog obvaroval sinu velike nesreče; A. H. iz Renč za spreobrnjenje vnuka in vnukinje; F. L. iz Rihemberga.

Zahvala za vslišano molitev.

Iz Novega mesta, 1. sept. 1906.

S temi versticami izpolnim obljubo, ki sem jo storila v veliki stiski, ter želim po svojih skromnih močeh razširiti in priporočiti vsem predragim bravcem „Cvetja“ češčenje malokomu znane presvete rane na sveti rami Gospodovi. Bodite v stiski kakeršni koli, dušni ali telesni, zaupajte, da Vam bo pomagal, ako prosite Gospoda pomoči zavoljo presvete rane, ki mu jo je težki križ naredil na sveti rami, kaker je tudi mene vslišal, ko sem ga zaupno prosila. Za to hočem hvaležna stanovitno gojiti češčenje te svete rane vse dni svojega življenja. Zahvaljujem se Jezusovemu

presvetemu Sercu; tudi sv. sercu Marijinemu, sv. Jožefu, sv. Janezu evang. in sv. Antonu Padovanskemu.

Karolina Knoblehar, M. h.

Dalje naznanjajo svojo zahvalo: R. M. iz Novomeškega okraja za rešitev v smertni stiski; Marija Bratina v Mariboru za pomoč v neki bolezni na očeh in v neki drugi častni zadevi; A. B. v Klanjcu, da so jo še pred opravljeno devetdnevnicu k presv. Sercu Jezusovemu po petmesečnih groznih bolečinah nehali zobje boleti; neka oseba iz Maribora za ozdravljenje noge; Š. M. A. za veliko milost in rešenje iz notranje stiske zadobljeno po presv. Sercu Jezusovem in priprošnji Matere božje; M. Z. pri Sv. Benediktu v Slov. gor. za večkratno čudovito pomoč v dušnih in telesnih stiskah; Marija Kramberger za več milosti v raznih dušnih potrebah.

Rimsko frančiškanski koledar za leto 1906. Mesec oktober.

1. Pon. Zv. Ludovika, vd. 2. r. 2. Tor. Sveti angelji varihi. P. O. 3. Šrd. Sv. Kozma in Damijan, m. 4. Čet. Sv. Frančišek Serafinski. P. O. 5. Pet. Zv. Janez Pinski, sp. 1. r. (P. O.) 6. Sob. Sv. Marija Frančiška, d. 3. r. P. O. 7. Ned. 18. po bink. rožnovenka. 8. Pon. Sv. Brigita, vd. 9. Tor. Sv. Dionizij in tovariši, m. 10. Šrd. Sv. Frančišek Borgija, sp. 11. Čet. Osmina sv. Frančiška. 12. Pet. Sv. Serafin, sp. kap. (P. O.) 13. Sob. Sv. Daniel in tov. m. 1. r. P. O. 14. Ned. 19. po b. Materinstvo b. d. M.; sv. Kalist, papež, m. 15. Pon. Sv. Terezija, d. 16. Tor. Sv. Večeslav, m.	17. Šrd. Sv. Hedviga, vd. 18. Čet. Sv. Lukež, evang. 19. Pet. Sv. Peter Aljkantarski, sp. 1. r. P. O. 20. Sob. Sv. Janez Kancij, sp. 21. Ned. 20. po b. Devišтво bl. d. M.; posvečenje cerkva. 22. Pon. Zv. Ladislav, sp. 1. r. 23. Tor. Sv. Janez Kapistran, sp. 1. r. P. O. 24. Šrd. Sv. Edvard, kralj, sp. 25. Čet. Zv. Frančišek Kaljdaroljski, op. 1. r. 26. Pet. Sv. Lin, pap., m. 27. Sob. Sv. Brunon, sp. 28. Ned. 21. po b. Spomin sv. ostankov; sv. Simon in Juda, sp. 29. Pon. Zv. Pavla, d. 2. r. 30. Tor. Zv. Teofilj, sp. 1. r., zv. Liberat, sp. 1. r. 31. Šrd. (post) zv. Tomaž Florenski, sp. 1. r.
- P. O.** pomeni popolnoma odpustek za vse v franč. in kap. cerkvah.
(P. O.) » » » » » samo v kapucinskih cerkvah.
P. O. » » » » » samo za ude svet. 3. reda.

Za kitajski misijon

so darovali nadalje: g. Št. Jenko, vikarij v Podgrajah K. 650; 5 oseb po A. L. za odkup paganskih otročičev iz Dolgega (Dovjega) 32-10 K.; M. Kimovec iz Komende: 20 K. za odkup paganske deklice; M. K. iz Koprá 22 K. v isti namen; dvanajst mater iz Dolgega vsaka za odkup enega otroka po M. L. 70-26 K.

Bog poverni stotero in odpri še mnogo usmiljenih serc in darežljivih rok.

P. Kazimir Zakrajšek,
frančiškan, Kamnik (Kranjsko).

auch freimütig die Konsequenzen seines ganzen Denkens ziehen; er muss den Schritt von der christlichen Weltanschauung — zur neuen Religion des Sozialismus machen, der eben nicht allein eine national-ökonomische Kategorie, sondern eine Weltanschauung, eine Religion ist...»

«Die meisten protestantischen Geistlichen stehen — obwohl sie gemäss ihrer Vorbildung in der freien Wissenschaft an der christlichen, metaphysischen Weltanschauung, wenn sie logisch fortzudenken wagen, nicht festhalten — auf dem Boden der «staatsmännischen» Mässigkeit, da sie die Abstinenz noch weniger lieben als ihre ultramontanen Amtsbrüder... Wir glauben auch nicht, dass die protestantischen Geistlichen die weitschauenden kirchlichen Motive wie das katholische Primat haben...»

Komentara za razumnega človeka ti stavki ne potrebujejo; vendar sem neketere posebno važne besede podčertal. Premislite vse mirno in natančno, pa se boste lahko prepričali, da te abstinence, absolutne abstinence, ki jo pridigujejo Forel in njegovi aposteljni in učenci, papeži ne morejo hvaliti, povzdigovati in odlikovati, niti kaker koli sprejeti; za to imajo „weitschauende kirchliche Motive“, ohranjenje Kristusove Cerkve. Zato papeži tudi niso abstinenti, in škofje rimskega obreda z malimi izjemami tudi ne, in celo v najostrejših redovih, kaker so trapisti in kartuzijani, je neka merica vina (ali piva) vsak dan dovoljena. Jutrovski škofje in menihi so abstinenti, ali njih abstinence ni moderna, materialistična, temuč stara, asketična, ki je le nekaka stopnja zmernosti in samozatajevanja.

Po vsem tem smemo in moramo skleniti, da je tudi tista abstinence, ki jo papeži hvalijo, povzdigujejo in odlikujejo, le asketična abstinence, saj bi bilo tudi popolnoma nesmiselno, kako zgolj posvetno abstinenco odlikovati z odpustki.

In zdaj Vas vprašam, dragi gospod M. V., kje in kedaj sem se jaz boril zoper tisto abstinenco, ki jo papeži hvalijo, povzdigujejo in odlikujejo? Nikoli in nikjeri! Tisto abstinenco sem tudi jaz hvalil, povzdigoval in priporočal. Vendar mi je zmernost nekaj višjega, ker nekaj težjega. Saj nam kaže vsakdanja skušnja, da se človek tudi jedi, ki mu je posebno ljuba, lažje popolnoma zderži, kaker da bi je le prav zmerno vžil. Zato se predpisuje pijancu, ki se hoče poboljšati, popolna zderžnost; zanj je namreč zmernost pretežka ali celo nemogoča. Papeži torej hvalijo popolno zderžnost, kjer je potrebna; sami pa dajejo zgled višje popolnosti, ki je v zatajevavni zmernosti.

Ko je bil sedanji sveti oče Pij X. še kardinalj, patriarh beneški, in je bil pred štirimi leti nekega deževnega popoldne, proti večeru, tudi pri nas na Kostanjevici, ni odklonil kupice vina, ki se mu je ponudila v našem refektoriju; v prijaznem pogovoru je nekoliko posedel pri nji; ali vzdignil se je, preden je izpil, in seveda se ga nihče ni derznil vstavljati. O Leonu XIII. pa se je bralo pred leti, da je pil po jedi redno svoj kozarec vina, pa več ne! In ne morda v mladosti, temuč ko papež v pozni starosti, leta 1897, je zložil verze:

«Apponi in mensa iubeas purissima vina,
Et vacuus curis grato praecordia potu
Demulce et recrea convivas inter amicos.
Sobrius at caveas, nimium ne crede lyaeo,
Neu crebra pigeat calices perfundere lympha.»

(Ad Fabricium Rufum epistola, v. 8—12).

Seveda je po vsi pravici Leon XIII. pohvalil zderžnost, da je „najizdatnišé sredstvo zoper pogubno strast pijančevanja“. Ali, da se je svet prepričal, da ne bo nigdar pijan, kedor nigdar nič opojnega ne pije, za to ni bilo treba modrosti papeža Leona XIII.

To je torej v njegovem dotičnem pismu rečeno kakor nekaj, kar je samo ob sebi jasno. Važno pa je, da je priporočil v tistem pismu le „plemeniti sklep pobožnih družeb, ki so se zavezale zderžati se vseh opojnih pijač“, ne pa sklepa posvetnih ljudi, ki uče, da je vino strup. Da je zderžnost prvih „nevarnost za Cerkev“, tega jaz nigdar nisem terdil, niti mislil; da je zderžnost drugih, ali prav za prav krivi nauk, na keterega opirajo svojo zderžnost, res velika nevarnost, to pa sem dokazal tako očitno, da mora biti popolnoma slep, kedor tega še zdaj ne sprevidi.

Da je bilo pa tudi pri nas res treba energično opozoriti na to nevarnost, to zdaj že ne potrebuje posebnega dokazovanja. Saj se je celo na katoliškem shodu, če je „Slovenec“ prav slišal, vino štelo mej strupe, ki jih je treba zapreti v lekarnice, prej ko mogoče. Od tam ga bomo dobivali potem menda tudi za svete maše, vsako jutro sproti, v homeopatičnih stekleničicah s černo mertvaško glavico gori, dokler se bo namreč našel kedo, ki si bo še upal maševeti, in dokler ne zmaga popolnoma Forelova nova vera, ki ne bo potrebovala ne maš, ne katoliških shodov. Jaz sicer ne verjamem, da se bo to kedaj zgodilo, ali vem, da so ljudje, ki to namerjajo. Mislim pa, da s takimi ljudmi se pajdašiti vender ne gre katoliškim kristijanom, najmenj katoliškim duhovnikom. Zato sem svaril pred znanimi kongresi, kjer ima glavno besedo ravno Forel in njegova svojat. Vem, da gospodje, ki so šli na tak kongres, niso imeli slabih namenov, iskali so luči resnice; ali tudi tiste slavne „vešče“, ki se mi tako britko očitajo, ljubijo le luč in nimajo namena, da bi se opekle, in vender sel! Tako nekako se je godilo tudi duhovnikom na tistih shodih. Berž na prvih sicer ne. Leta 1896 v Bazlju je bil zastopan celo papež Leon XIII. Zastopal ga je, kakor znano, sloveči škof sanktgalenski, abstinentski, seveda asketične verste, kakor je v svojem tamkajšnjem govoru vsaj namignil:

«Der internationale Kongress sieht ab von jedem religiösen Standpunkte und von der Bedeutung der Religion überhaupt für diese Angelegenheit. Nicht alle fassen die Sache so auf, und auch mein Standpunkt ist ein anderer, aber alle schulden den Männern dieser internationalen Bewegung das Zeugnis, dass sie sichtlich beflissen sind, streng bei der Sache zu bleiben und allen andern Fragen ihre Neutralität zu wahren, niemanden zu verletzen, ihre Schriften für alle brauchbar zu machen, welcher religiösen Richtung sie angehören mögen.»

Tedaj je bilo gotovo tako; ali ne za dolgo. V Bremi je Forel čisto brezozirno tradiral svojo opičjo dogmatiko:

«Der neugierige und intelligenter gewordene Affennachkomme kam spielend und suchend zur Entdeckung der Narkose, wie zu allen seinen übrigen Entdeckungen im Gebiete der ihn umgebenden Natur. Er fand irgendwo eine gegorene zuckerhaltige Lösung, etwa Fruchtsaft, versuchte sie, wurde berauscht, fand die Sache lustig und wiederholte sie systematisch, ohne weiter zu denken.»

In kako jasno uči „jus canonicum“!

«Ferner sollten veraltete metaphysisch religiöse Dogmen nicht mehr die Norm unseres Rechtes und unserer sozialen Verhältnisse bilden. Der religiöse Glaube, vor allem das religiöse Gefühl, sollte völlig frei als Herzenssache jedem Menschen überlassen sein und nirgends sollte ihm gestattet werden durch korporative Mächte der Gesellschaft Lebensregeln oder gar Gesetze zu diktieren.» — Torej: Écrasez l'infame!

In zdaj mi povejte, ljubi gospod M. V., ali se Vam res dostojno in pravično zdi, da bi hodili katoliški kristijani in morda celo duhovniki take pridige poslušat? Pa še celo v daljne dežele, z obilimi stroški! Jaz bi dejal, da ne, in mislim, da bi sveti oča Pij X. tudi tako sodil. — Prihodnjič pa še o medicini kaj!

Jaz, to se ve, da ne mislim, da se bo to res kedaj tako godilo, ali to so izvodi iz nauka, ki jih je treba prevdariti, ako hočemo vedeti, ali nauk kaj velja ali nič, ali ga smemo sprejeti in oznanjati, ali ne. „Wir müssen also, um zu gründlichem und sicherem Wissen zu gelangen, auch selbst denken, prüfen, wie man die Münze prüft, bevor man sie annimmt; man muss untersuchen, sich Rechenschaft geben, selbst zu verstehen suchen durch Satz und Gegensatz, durch achtsames Erwägen der Folgerungen, die sich aus der Behauptung ergeben, und durch Vergleichung mit sichern Errungenschaften in andern Wissensgebieten. Wir dürfen, wenn wir es mit der Gediegenheit des Wissens ernst nehmen, keiner Schwierigkeit aus dem Wege gehen. (Verstandesbildung. „Stimmen aus Maria Laach“. Jahrgang 1906. Sechstes Heft. S. 43).

Zahteva splošne in absolutne abstinence, operta na terditev „tudi vino itd. je strup“, to je torej, zoper kar se je moralo vgovarjati, in to sem storil jaz, ne ko napadavec, kaker mi očita g. M. V., temuč na javno izzivanje gospodov, ki so tisti nauk v 1. zv. svojega lista proklamirali ko stališče, s keterega se hočejo vojskovati za svoje vzore. Napadel jaz nisem ne oseb tistih gospodov, niti njih lista, le svariti sem hotel pred krivimi nauki, in to le mimogrede, o priliki, ki se mi je ponudila ali po naključju, ali, kaker je verjetniše, po previdnosti božji. Svaril sem odločno in jasno in mojega dokazovanja do zdaj še nihče ni overgel, seveda pa sem se blamiral ž njim — v domišljiji gospodov nasprotnikov. Da sem se ž njim zameril tudi gospodu M. V., pa je nekoliko čudno. On ne zahteva absolutne in splošne abstinence in, kaker pravi, še nigdar ni rekel, da je vino strup. Njega torej moj „napad“ čisto nič ni zadel. Ne vem, kako se je mogel po tem takem tolikanj razvneti, da me predstavlja vsemu slovenskemu svetu v obsodbo ko brambovca in zagovarjavca aljkoholizma.

Kaj je aljkoholizem? „Unter Alkoholismus versteht man den Inbegriff der körperlichen, geistigen und sittlichen Schäden, welche der übermäßige Alkoholgenuss in der menschlichen Gesellschaft und ihren Klassen erzeugt.“ (Bär, Der Alkoholismus. Berlin 1878). Aljkoholizem je zloraba aljkoholjnih pijač sè vsemi slabimi nasledki te zlorabe.

In to zlorabo sè vsemi njenimi slabimi nasledki jaz vbogi grešni človek branim in zagovarjam? Gospod M. V., kaker je videti, terdi to se vso resnobo; piše namreč na str. 58: „Da se pa ravno in edino glasilo tretjega reda s tako silo vleče za ta aljkoholizem, to je nečuvono. Noben list ni za to manj poklican kakor ravno ta... Braniti aljkoholizem proti treznostnemu gibanju se pravi braniti volka pred to grdo ovco, ki nam je vodo skalila!“

Častiti gospod M. V., kedor koli ste, ki se skrivate za tema čerkama, povejte mi, kaj je Vam aljkoholizem? Ali ne to, kar pravi Bär, keterega dotična knjiga „für die ganze Bewegung grundlegend wirkte“? Če ste zadovoljni z njegovo in z mojo krajšo definicijo, kaker upam, povejte mi nadalje, kje sem jaz v našem listu branil tistega volka, namreč zlorabo aljkoholjnih pijač? Ali na str. 365. lanskega tečaja, kjer sem pisal: „Zganja in vseh podobnih pijač sploh ne pite. Piva najbolje, da tudi navadno ne pijete. Vina smete piti po pameti; pa ne pite ga nigdar toliko, da bi se vam poznalo, da ste pili. Navadno ga mešajte z vodo. V kerčme ne hodite. Zderžati se vina in mesa iz dobrega namena in pametnega vzroka je vse hvale vredno“? — Povejte mi, dragi gospod M. V., ali so te besede res obramba aljkoholizma zoper

abstinenco, ali pa ste morda le v moje hudobno serce gledali in videli, da sem jaz prerok Balaam, ki sem bil najet, da bi preklinjal, pa so se mi besede pod peresom proti moji volji sprevergle v blagoslov? Vam je bilo dvakrat difficile satiram non scribere, meni je, verjemite mi, še difficilius. Oprostite torej, ako čutite v mojih besedah kaj takega; saj moram tudi jaz Vam odpustiti veliko, skoraj bi rekel v nebo vpijočo krivico, ki ste mi jo storili v svoji sveti jezi. Odpustim Vam rad, ker vem, da ste mi jo storili iz dobrega namena in, kaker pravim, v jezi; jeza človeka namreč tako zmoti, da več ni zmožen misliti in pametno govoriti in delati. „Der Zorn weist ähnliche Stadien auf wie der Rausch. Beide sind einander sehr ähnlich. Wir reden deshalb auch von einem „Zornesrausch“ und von einem zornentbrannten Menschen sagt man, er sei „trunken vor Zorn“. Der Zorn wirkt ähnlich wie der Alkohol auf die Klarheit des Bewusstseins, auf die Überlegung und die Willensfreiheit. Im Zorn „kennt man sich nicht mehr“, „ist man nicht mehr Herr über sich selbst.“ (Krauß, Der Kampf gegen die Verbrechensursachen. S. 199.)

Jaz Vam po tem takem odpustim, kaker se spodobi katoliškemu kristjanu. Vender pa sami veste, da Vam s tem ni odpuščena tudi od strani naše katoliške morale sveta dolžnost očitno preklicati zmoto in popraviti krivico in škodo, ki ste mi jo naredili pred slovenskim svetom. Povedati imate, koliker Vam je mogoče, vsem, ki so Vašo knjižico brali, da ste se motili, ko ste me dolžili, da branim alkoholizem. Jaz ga ne branim in nisem nigdar branil. Da je nadalje meni abstinenca tista „grda ovca, ki nam je vodo skalila,“ je tudi nelepo sumničenje, sumničenje osebne navezanosti na aljkoholj, ki mi je nihče nima pravice očitati, ker me še nihče ni videl pijanega in nisem v svojem živelju še nikomer kazal kakega hrepenenja po aljkoholnih pijačah. Preklicati ste dolžni naposled tudi, kar mi očitata glede orožja, s katerim se borim „s stališča vere“ in „s stališča medicine“. Ali o tem prihodnjič. —

Gori! Pomagajte! ali alkohol in nikotin — Zapeljanim in dobro mislečim v premislek. F. Š. — »Narodna Tiskarna« v Gorici. 1906. — 68 strani v 12.º Cena 20 vin.

Z nauki, obseženimi v tej knjižici se v bistvu popolnoma strinjamo. Vsaka pijanost in vsako [pijančevanje je gerdo in škodljivo za dušo in telo; ali najhujše, najpogubniše je žganje, pa naj se imenuje geruš ali konjak ali kaker si bodi. Ravno tako pogubno, vsaj za nedorasle ljudi, pa je tudi kajenje, vsako kajenje tobaka, najbolj pa, kaker pravijo skušeni ljudje, kajenje tako imenovanih cigaret ali španjoletov. In vender kako neizmerno množino denarja izdajo ljudje vsako leto za to „prismojeno“ veselje. Boj zoper aljkoholizem, v prvi versti zoper žganje, in prav tako boj zoper nikotinizem je dandanašnji brez dvojbe, kaker drugod, tako tudi pri nas potreben; začeti pa je, kar se da, zgodaj, pri mladini, kaker prav sodi naš pisavec. In ravno ta njegova knjižica, mislim, da bi bila pripravna, da bi se v koliker le mogoče veliki množini, razdelila, mej šoljsko mladino po vsem Slovenskem. V ta namen žertvovati natihoma nekoliko novčičev bi vtegnilo biti več vredno, ko klicati na ves glas: „Možje v abstinenco! pejte ga noter!“ —

Na ples — poučna knjižica za mlade in stare za prijatelje in sovravnike plesa. Spisal duhovnik tržaško-koprške škofije. 96 str. v 12.º Cena 30 vin. Naroča se pri upravništvu „Družinskega Prijatelja“ v Trstu, Rojan 3. — Trž.-kop. škofijski Ordinarijat odobruje in toplo priporoča to knjižico. Mi povemo o nji o priliki morda še kaj.